

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDirektiv 2006/116/EF

2010/EØS/38/18

av 12. desember 2006

om vernetiden for opphavsrett og visse beslektede rettigheter(*)

(konsolidert utgave)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2, artikkel 55 og artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og ut fra følgende betraktninger:

- 1) Rådsdirektiv 93/98/EØF av 29. oktober 1993 om harmonisering av vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter⁽³⁾ er blitt vesentlig endret⁽⁴⁾. Av klarhetshensyn og av praktiske årsaker bør direktivet konsolideres.
- 2) I Bern-konvensjonen om vern av litterære og kunstneriske verk og Den internasjonale konvensjon om rettsvern for de rettigheter som tilkommer utøvende kunstnere, framstillere av fonogrammer samt kringkastingsinstitusjoner (Roma-konvensjonen) er det fastsatt bare korteste vernetider for de rettighetene konvensjonene gjelder, og det overlates til avtalestatene å fastsette lengre vernetider. Visse medlemsstater har benyttet denne muligheten. Dessuten er noen medlemsstater ennå ikke part i Roma-konvensjonen.
- 3) Det er derfor forskjeller mellom de nasjonale lovgivningene om vernetid for opphavsrett og beslektede rettigheter som kan hindre fritt varebytte og adgangen til å yte tjenester og vri konkurransen på det felles marked. For at det indre marked skal virke på en tilfredsstillende måte bør medlemsstatenes lovgivninger harmoniseres slik at vernetiden blir den samme i hele Fellesskapet.
- 4) Det er viktig å fastsette ikke bare vernetiden som sådan, men også visse gjennomføringsbestemmelser, f.eks. fra hvilken dato vernetiden skal beregnes.
- 5) Bestemmelsene i dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes anvendelse av bestemmelsene i

artikkel 14a nr. 2 bokstav b), c) og d) og nr. 3 i Bern-konvensjonen.

- 6) Den korteste vernetiden som er fastsatt i Bern-konvensjonen, som er opphavsmannens levetid og 50 år etter dennes død, hadde som formål å gi vern for opphavsmannen og de to første generasjonene av hans/hennes etterkommere. Den gjennomsnittlige levetiden i Fellesskapet har blitt så mye lengre at denne vernetiden ikke lenger er tilstrekkelig til å dekke to generasjoner.
- 7) Visse medlemsstater har forlenget vernetiden utover 50 år etter opphavsmannens død for å veie opp for verdenskrigenes virkninger på utnyttningen av verkene.
- 8) Med hensyn til vernetiden for beslektede rettigheter har visse medlemsstater innført en vernetid på 50 år etter lovlig publikasjon eller lovlig tilgjengeliggjøring for allmennheten.
- 9) Diplomatkonferansen som i desember 1996 ble holdt under ledelse av Verdensorganisasjonen for immaterialrett (WIPO), førte til vedtakelse av WIPO-traktaten om framføringer og fonogrammer, som gjelder vern av utøvende kunstnere og fonogramprodusenter. I denne traktaten ajourføres det internasjonale vern av beslektede rettigheter vesentlig.
- 10) Hensynet til ervervede rettigheter er et av de alminnelige rettsprinsippene som er vernet i Fellesskapets rettsorden. De vernetidene for opphavsrett og beslektede rettigheter som er innført i fellesskapsretten, kan derfor ikke føre til svekkelse av det vern rettighetshavere nøt godt av i Fellesskapet før direktiv 93/98/EØF trådte i kraft. For å begrense virkningene av overgangstiltakene mest mulig og gi det indre marked mulighet til å virke på en tilfredsstillende måte, bør vernetiden fastsettes for lange tidsrom.
- 11) Vernenivået for opphavsrett og beslektede rettigheter bør være høyt ettersom disse rettighetene er grunnleggende for intellektuell frambringelse. Vernet av disse rettighetene sikrer opprettholdelse og utvikling av skaperevnen til beste for opphavsmenn, kulturnæringen, forbrukere og samfunnet som helhet.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 372 av 27.12.2006, s. 12, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 56/2007 av 8. juni 2007 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVII (Opphavsrett), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 48, 11.10.2007, s. 13.

⁽¹⁾ Uttalelse avgitt 26. oktober 2006 (ennå ikke offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 12. oktober 2006 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 30. november 2006.

⁽³⁾ EFT L 290 av 24.11.1993, s. 9. Direktivet endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF (EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10).

⁽⁴⁾ Se vedlegg I del A.

- 12) For å opprette et høyt vernnivå, som både oppfyller det indre markedes krav og behovet for å skape et rettslig miljø som bidrar til en harmonisk utvikling av litterær og kunstnerisk skaperevne i Fellesskapet, bør vernetiden harmoniseres slik at den for opphavsrett fastsettes til 70 år etter opphavsmannens død eller 70 år etter at verket lovlig ble gjort tilgjengelig for allmennheten, og for beslektede rettigheter til 50 år etter den hendelsen som vernetiden beregnes fra.
- 13) Samleverker er vernet i samsvar med artikkel 2 nr. 5 i Bern-konvensjonen når de på grunn av utvalget og ordningen av sitt innhold utgjør intellektuelle frambringelser. Disse verkene er vernet som sådanne uten at det berører opphavsretten til hvert av de verkene som utgjør en del av et slikt samleverk. En særlig vernetid kan derfor gjelde for verker som inngår i samleverker.
- 14) I alle tilfeller der en eller flere fysiske personer er identifisert som opphavsmenn, bør vernetiden beregnes fra deres død. Spørsmålet om hvem som er opphavsmannen til hele eller en del av et verk, er et spørsmål om fakta som det kan bli opp til nasjonale domstoler å avgjøre.
- 15) Vernetiden bør beregnes fra 1. januar i året som følger etter den relevante hendelsen, slik som i Bern- og Roma-konvensjonen.
- 16) Vern av fotografier i medlemsstatene omfattes av ulike ordninger. Et fotografisk verk skal i henhold til Bern-konvensjonen anses som originalt dersom det er opphavsmannens egen intellektuelle frambringelse og gjenspeiler hans personlighet, uten at det tas hensyn til andre kriterier som verdi eller formål. Vernet av andre fotografier bør overlates til nasjonal lovgivning.
- 17) For å unngå forskjellige vernetider for beslektede rettigheter er det nødvendig å fastsette at vernetiden skal beregnes fra samme tidspunkt i hele Fellesskapet. Utøvelsen, opptaket, overføringen, den lovlige publiseringen og den lovlige tilgjengeliggjøringen for allmennheten, dvs. midlene til å gjøre gjenstanden for en beslektet rettighet kjent for allmennheten på alle egnede måter, bør tas hensyn til ved beregningen av vernetiden uansett i hvilken stat utøvelsen, opptaket, overføringen, den lovlige publiseringen eller lovlige tilgjengeliggjøringen for allmennheten finner sted.
- 18) Kringkastingsforetaks rettigheter til sine sendinger, enten de sendes over tråd eller trådløst, herunder via kabel eller satellitt, bør ikke være evigvarende. Det er derfor nødvendig å la vernetiden løpe utelukkende fra første overføring av en særskilt kringkastingsending. Formålet med denne bestemmelsen er å forhindre at en ny vernetid begynner å løpe i tilfeller der en kringkastingsending er identisk med en tidligere sending.
- 19) Medlemsstatene bør fritt kunne opprettholde eller innføre andre opphavsrettsbeslektede rettigheter, særlig i forbindelse med vern av kritiske og vitenskapelige publikasjoner. For å sikre oversikten på fellesskapsplan er det imidlertid nødvendig at medlemsstater som innfører nye beslektede rettigheter, underretter Kommisjonen om dette.
- 20) Det bør gjøres klart at dette direktiv ikke får anvendelse på ideelle rettigheter.
- 21) Når verkers opprinnelsesstat er en tredjestat i henhold til Bern-konvensjonen og verkers opphavsmann ikke er borger i Fellesskapet, bør det foretas en sammenligning av vernetidene, og den vernetid som gis i Fellesskapet, kan ikke overstige vernetiden fastsatt i dette direktiv.
- 22) Dersom en rettighetshaver som ikke er borger i Fellesskapet, har rett til vern i henhold til en internasjonal avtale, bør vernetiden for beslektede rettigheter være den samme som den som er fastsatt i dette direktiv. Denne vernetiden bør imidlertid ikke overstige den vernetid som er fastsatt i den tredjestat der rettighetshaveren er borger.
- 23) Sammenligning av vernetider bør ikke føre til at medlemsstatene kommer i konflikt med sine internasjonale forpliktelser.
- 24) Medlemsstatene bør fortsatt fritt kunne vedta bestemmelser om fortolkning, tilpasning og ytterligere gjennomføring av kontrakter om utnyttning av beskyttede verker og andre beskyttede arbeider som var inngått før vernetiden ble forlenget som følge av dette direktiv.
- 25) Hensynet til ervervede rettigheter og tredjemanns berettigede forventninger er en del av Fellesskapets rettsorden. Medlemsstatene kan særlig fastsette at opphavsrett og beslektede rettigheter som under visse omstendigheter får ny gyldighet i henhold til dette direktiv, ikke kan gi grunnlag for at personer som i god tro begynte å utnytte verkene på et tidspunkt da nevnte verker ikke var falt i det fri, skal betale for dette.
- 26) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse av direktivene, oppført i vedlegg I del B —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Opphavsrettens varighet

1. Opphavsretten til et litterært eller kunstnerisk verk som definert i artikkel 2 i Bern-konvensjonen skal vare ut opphavsmannens liv og 70 år etter vedkommendes død, uansett fra hvilken dato verket lovlig ble gjort tilgjengelig for allmennheten.

2. Dersom et verk har flere opphavsmenn, skal vernetiden nevnt i nr. 1 beregnes fra den lengstlevende opphavsmannens død.

3. Dersom verket er anonymt eller pseudonymt, skal vernetiden være 70 år etter at verket lovlig ble gjort tilgjengelig for allmennheten. Når det pseudonym opphavsmannen har antatt ikke skaper tvil om vedkommendes identitet, eller dersom opphavsmannen avslører sin identitet i løpet av det tidsrom som er nevnt i første punktum, skal imidlertid den vernetid som er fastsatt i nr. 1, få anvendelse.

4. Dersom en medlemsstat fastsetter særlige bestemmelser om opphavsrett med hensyn til fellesverker, eller at en juridisk person skal utpekes som rettighetshaver, skal vernetiden beregnes i samsvar med bestemmelsene i nr. 3, med mindre de fysiske personene som har skapt verket, er identifisert som sådanne i de versjonene av verket som gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette nummer berører ikke rettighetene til identifiserte opphavsmenn når deres identifiserbare bidrag inngår i slike verker, idet nr. 1 eller 2 får anvendelse på disse bidragene.

5. Dersom et verk utgis i bind, deler, hefter, numre eller serie, og vernetiden løper fra det tidspunkt verket lovlig ble gjort tilgjengelig for allmennheten, skal en særskilt vernetid gjelde for hver enkelt bestanddel.

6. Vernet skal opphøre for verker når deres vernetid ikke beregnes fra opphavsmannens eller opphavsmennenes død og verkene ikke lovlig er gjort tilgjengelige for allmennheten innen 70 år etter at de ble frambrakt.

Artikkel 2

Filmverker eller audiovisuelle verker

1. Hovedregissøren av et filmverk eller audiovisuelt verk skal anses som dets opphavsmann eller som en av dets opphavsmenn. Medlemsstatene skal fritt kunne utpeke andre medinnehavere av opphavsretten.

2. Vernetiden for filmverker eller audiovisuelle verker skal utløpe 70 år etter at den lengstlevende av følgende personer er død, uansett om disse personene er utpekt som medinnehavere av opphavsretten: hovedregissøren, forfatteren av filmmanuskriptet, forfatteren av dialogen og komponisten av musikk som er særskilt skapt for bruk i filmverket eller det audiovisuelle verket.

Artikkel 3

Beslektede rettigheters varighet

1. Utøvende kunstneres rettigheter skal opphøre 50 år etter datoen for framføringen. Dersom et opptak av framføringen lovlig publiseres eller lovlig gjøres tilgjengelig for allmennheten innenfor dette tidsrommet, skal imidlertid rettighetene opphøre 50 år etter datoen for første lovlig publisering eller første lovlig tilgjengeliggjøring, avhengig av hvilken dato som kommer først.

2. Rettighetene til fonogramprodusenter skal opphøre 50 år etter at opptaket fant sted. Dersom fonogrammet er lovlig publisert i løpet av dette tidsrommet, skal imidlertid rettighetene opphøre 50 år etter datoen for første lovlig publisering. Dersom det ikke har skjedd noen lovlig publisering innenfor tidsrommet nevnt i første punktum, og dersom fonogrammet er lovlig tilgjengeliggjort for allmennheten i dette tidsrommet, skal rettighetene opphøre 50 år etter datoen da lovlig tilgjengeliggjøring for allmennheten skjedde første gang.

Dersom vernetiden i henhold til artikkel 3 nr. 2 i direktiv 93/98/EØF i den ordlyd som gjaldt før endringen ved direktiv 2001/29/EØF har utløpt, og fonogramprodusenters rettigheter ikke lenger er vernet 22. desember 2002, skal dette nummer ikke innebære at disse rettighetene vernes på nytt.

3. Rettighetene til produsenter av det første opptaket av en film skal opphøre 50 år etter at opptaket fant sted. Dersom filmen lovlig publiseres eller lovlig gjøres tilgjengelig for allmennheten i løpet av dette tidsrommet, skal imidlertid rettighetene opphøre 50 år etter datoen for første lovlig publisering eller første lovlig tilgjengeliggjøring, avhengig av hvilken dato som kommer først. Med «film» menes et filmverk eller audiovisuelt verk eller levende bilder, med eller uten lyd.

4. Kringkastingsforetaks rettigheter skal opphøre 50 år etter første overføring av en kringkastingssending, uansett om denne kringkastingssendingen overføres over tråd eller trådløst, herunder via kabel eller satellitt.

Artikkel 4

Vern av ikke tidligere publiserte verker

Enhver som etter utløpet av vernetiden for opphavsretten for første gang lovlig publiserer eller lovlig gjør tilgjengelig for allmennheten et verk som ikke tidligere er publisert, skal nyte godt av det vern som tilsvare opphavsmannens økonomiske rettigheter. Vernetiden for slike rettigheter skal være 25 år regnet fra det tidspunkt verket første gang lovlig ble publisert eller gjort tilgjengelig for allmennheten.

Artikkel 5

Kritiske og vitenskapelige publikasjoner

Medlemsstatene kan verne kritiske og vitenskapelige publikasjoner av verker som har falt i det fri. Lengste vernetid for slike rettigheter skal være 30 år regnet fra det tidspunkt publikasjonen første gang ble utgitt.

Artikkel 6

Vern av fotografier

Fotografier som er originaler i den forstand at de er opphavsmannens egne intellektuelle frambringelse, skal vernes i samsvar med artikkel 1. Ingen andre kriterier skal anvendes for å fastslå om de har rett til vern. Medlemsstatene kan fastsette vern for andre fotografier.

*Artikkel 7***Vern overfor tredjestater**

1. Dersom opprinnelsesstaten for et verk er en tredjestat som definert i Bern-konvensjonen, og verkets opphavsmann ikke er borger i Fellesskapet, skal den vernetid som gis i medlemsstatene, utløpe på opphørsdatoen for det vern som gjelder i verkets opprinnelsesstat, og den kan ikke overstige vernetiden fastsatt i artikkel 1.

2. Vernetiden fastsatt i artikkel 3 får også anvendelse dersom rettighetshaverne ikke er borgere i Fellesskapet, forutsatt at medlemsstatene gir dem vern. Uten at det berører medlemsstatenes internasjonale forpliktelser skal imidlertid den vernetid som gis av medlemsstatene, utløpe senest på opphørsdatoen for det vern som gis i den staten der rettighetshaveren er borger, og den kan ikke overstige vernetiden fastsatt i artikkel 3.

3. Medlemsstater som 29. oktober 1993 særlig i henhold til sine internasjonale forpliktelser gav en lengre vernetid enn den som følger av bestemmelsene i nr. 1 og 2, kan opprettholde dette vernet inntil det inngås internasjonale avtaler om vernetiden for opphavsrett eller beslektede rettigheter.

*Artikkel 8***Beregning av vernetid**

De vernetider som er fastsatt i dette direktiv, beregnes fra 1. januar i året som følger etter den hendelse som vernetiden beregnes fra.

*Artikkel 9***Ideelle rettigheter**

Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes bestemmelser om ideelle rettigheter.

*Artikkel 10***Anvendelsestidspunkt**

1. Dersom en vernetid som er lengre enn den tilsvarende vernetid fastsatt i dette direktiv, allerede hadde begynt å løpe i en medlemsstat 1. juli 1995, skal dette direktiv ikke føre til at den aktuelle vernetid i den aktuelle medlemsstat forkortes.

2. Vernetider fastsatt i dette direktiv får anvendelse på alle verker og arbeider som på datoen nevnt i nr. 1 var vernet i minst en medlemsstat, i henhold til nasjonale bestemmelser om opphavsrett og beslektede rettigheter, eller som oppfyller kriteriene for vern etter [rådsdirektiv 92/100/EØF av 19. november 1992 om utleie- og utlånsrett og om visse opphavsrettsbeslektede rettigheter på området immaterialrett]⁽¹⁾.

3. Dette direktiv berører ikke utnyttning som har funnet sted før den dato som er nevnt i nr. 1. Medlemsstatene skal vedta de nødvendige bestemmelser for å verne særlig tredjemanns ervervede rettigheter.

4. Medlemsstatene er ikke bundet til å anvende bestemmelsene i artikkel 2 nr. 1 på filmverker eller audiovisuelle verker frambrakt før 1. juli 1994.

*Artikkel 11***Melding og underretning**

1. Medlemsstatene skal umiddelbart gi melding til Kommissjonen om ethvert forslag fra myndighetene om å innføre nye beslektede rettigheter, herunder de viktigste grunnene til å innføre dem og hvilken vernetid som planlegges.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommissjonen teksten til de viktigste bestemmelsene i nasjonal lovgivning som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

*Artikkel 12***Oppheving**

Direktiv 93/98/EØF oppheves, uten at det berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse av direktivene, oppført i vedlegg I del B.

Henvisninger til det opphevede direktivet skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg II.

*Artikkel 13***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

⁽¹⁾ EFT L 346 av 27.11.1992, s. 61. Direktivet sist endret ved direktiv 2001/29/EF.

Artikkel 14

Utferdiget i Strasbourg, 12. desember 2006.

Adressater

For Europaparlamentet

For Rådet

J. BORRELL FONTELLES

M. PEKKARINEN

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

President

Formann

*VEDLEGG I***DEL A****Opphevet direktiv med endringer**

Rådsdirektiv 93/98/EØF
(EFT L 290 av 24.11.1993, s. 9)

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF
(EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10)

bare artikkel 11 nr. 2

DEL B**Liste over frister for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse**

(nevnt i artikkel 12)

Direktiv	Frist for innarbeiding	Anvendelsesdato
93/98/EØF	1. juli 1995 (artikkel 1-11)	19. november 1993 (artikkel 12) Senest 1. juli 1997 med hensyn til artikkel 2 nr. 1 (artikkel 10 nr. 5)
2001/29/EF	22. desember 2002	

*VEDLEGG II***Sammenligningstabell**

Direktiv 93/98/EØF	Dette direktiv
Artikkel 1–9	Artikkel 1–9
Artikkel 10 nr. 1–4	Artikkel 10 nr. 1–4
Artikkel 10 nr. 5	—
Artikkel 11	—
Artikkel 12	Artikkel 11 nr. 1
Artikkel 13 nr. 1 første ledd	—
Artikkel 13 nr. 1 annet ledd	—
Artikkel 13 nr. 1 tredje ledd	Artikkel 11 nr. 2
Artikkel 13 nr. 2	—
—	Artikkel 12
—	Artikkel 13
Artikkel 14	Artikkel 14
—	Vedlegg I
—	Vedlegg II